

FILLOSOF

Maandelijkse uitgave van de Faculteitsvereniging Utrechtse
Filosofiestudenten (FUF) voor de Faculteit Wijsbegeerte Utrecht.

Jaargang 0 Nummer 0 December 1999 / Januari 2000
Proefnummer

IN DIT NUMMER:

<i>Van de redactie</i>	<i>pg.1</i>
<i>Een nieuwe krant</i>	<i>pg.2</i>
<i>Van de administratie</i>	<i>pg.3</i>
<i>Symposia</i>	<i>pg.4</i>
<i>Evenementen</i>	<i>pg.5</i>
<i>Van de FUF</i>	<i>pg.6 & 7</i>
<i>Philosophysica</i>	<i>pg. 8 & 9</i>
<i>Columns</i>	<i>pg.10</i>
<i>De gebroeders</i>	<i>pg.11</i>
<i>2000 en nog wat</i>	<i>pg.11</i>
<i>Discussie</i>	<i>pg.12</i>
<i>Colofon & Tot slot</i>	<i>pg.12</i>

VAN DE REDACTIE

Het moge jullie duidelijk zijn dat we nu eindelijk een eigen facultaire filosofiekrant hebben (aangenomen dat er zich onder ons geen strikte sceptici bevinden...)
Natuurlijk is dit blad niet door een soort *generatio spontanea* ontstaan, maar het gevolg van de noeste arbeid van een enthousiaste redactie. Deze bestaat uit de volgende personen:

Wilco Kruijswijk	(initiatiefnemer en redactielid)
Carlo Ierna	(initiatiefnemer, commissievoorzitter en hoofdredacteur)
Claartje van Sijl	(initiatiefnemer en vice-hoofdredacteur)
Daphne van der Nagel	(eindredacteur)
Anneke Weeda-Vis	(redactielid)
Kari Marx	(redactielid)

Wij willen jullie een blad bieden dat zowel filosofisch inhoudelijke artikelen, als informatie over diverse filosofische activiteiten (van onder andere de FUF) bevat. Er zal een kalender gepubliceerd worden met de data van lezingen, symposia, congressen, FUF- feesten en -borrels en nog veel meer.
Daarnaast zullen mededelingen van de faculteit, zoals (tentamen)roosters, en de FUF worden opgenomen.

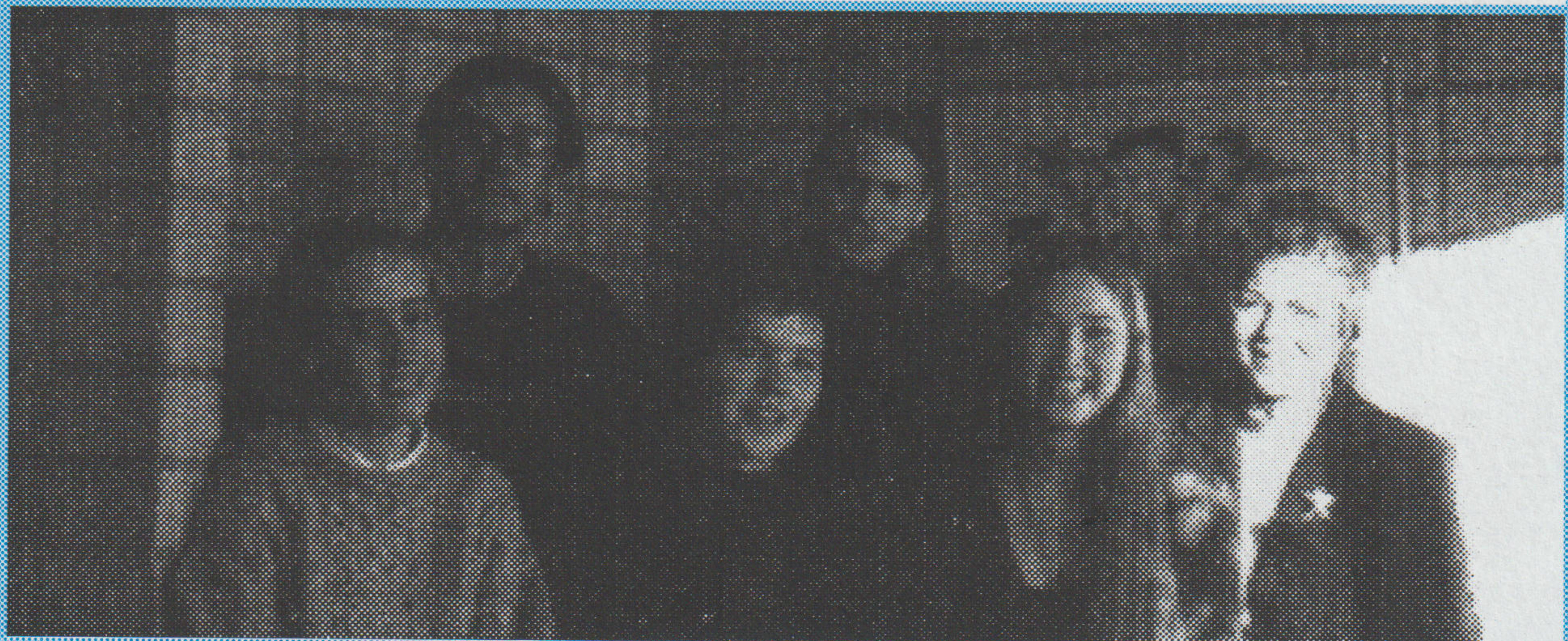
Er is ruimte voor ingezonden stukken, waarin je je ei kwijt kunt over praktisch alles wat met filosofie, filosofie studeren en de FUF te maken heeft.

Wij hopen dat jullie deze kans niet onbenut zullen laten, want *De Filosoof* is niet alleen bedoeld als een blad voor jullie, maar ook door jullie...

Veel leesplezier,

De redactie

F

ENTHOUSIAST ONTHAAL VOOR NIEUWE FILOSOFIEKRANT!

De reacties op de enquête over de verwachtingen die studenten hebben van dit nieuwe krantje zijn in één woord te karakteriseren: enthousiast. Zij hebben dan ook een grote bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit eerste nummer.

Door C. van Sijl

Allereerst wil de redactie daarom iedereen bedanken die de moeite heeft genomen de enquête in te vullen en af te geven. De vele reacties en waardevolle suggesties die jullie erbij hebben geschreven, hebben de redactie verder aangemoedigd.

Vooraf vanuit het eerste jaar blijkt een grote belangstelling te bestaan voor een eigen filosofiekrant en voor medewerking hieraan. De redactie nodigt iedereen dan ook uit artikelen bij te dragen.

Hoewel in eerste instantie uit de enquête bleek dat dit krantje *Agora* zou moeten gaan heten, heeft de redactie uiteindelijk voor *De Filosoof* gekozen, aangezien jullie zo veel alternatieven hebben geopperd, die sprekender waren dan *Agora*.

Net als voor de titel van het krantje, hadden jullie ook suggesties te over wat betreft de rubrieken.

De redactie doet vanzelfsprekend haar best om ook hier aan alle wensen te voldoen. Om te beginnen wil Willem de Klerk zorg dragen voor de strip, die menigeen ook graag in de krant zou willen zien. Bij deze nogmaals hartelijk bedankt, Willem!

Uit het kader valt verder op te maken dat de meesten van jullie *De Filosoof* één keer per maand zouden willen zien verschijnen. De redactie zal er naar streven dit te realiseren, waarin ze met jullie medewerking ongetwijfeld zal slagen. Het eerstvolgende nummer komt in blok drie.

Mocht het zo zijn dat je na het lezen van dit eerste nummer op of aanmerkingen dan wel nieuwe suggesties hebt, of dat je je geroepen voelt de redactie en medefilosofen te verblijven met een fantastisch idee of artikel, kun je altijd terecht bij de redactieleden en/of het redactie-adres (te vinden in de colofon).

Dus: schroom niet!!!! ¶

DE ENQUETE

1. Welke titel moet het blad krijgen?	2. Hoe vaak moet het blad uitkomen?	3. Moeten de nummers thema's krijgen?		
"?" 33%	1 keer per blok. 29%	Ja 38%		
"FUF-blad" 4%	1 keer per maand. 54%	Nee 42%		
"Agora" 21%	Vaker dan eens per maand. 13%	Soms 20%		
anders 42%	Minder vaak dan eens per blok. 4%			
Geopperde alternatieven zijn:				
1. <i>De Filosoof</i>				
2. <i>Que sais-je?</i>				
3. <i>The Philosphist</i>				
4. <i>Serendipiteit!</i>				
5. <i>Dialogoog</i>				
6. <i>Het Laatste Woord</i>				
7. <i>Puntkomma</i>				
8. <i>Agora</i>				
4. Wat vind jij dat er nog meer in moet komen te staan?		Ja	Nee	?
FUF – evenementen		96%	0%	4%
Overige FUF – mededelingen		100%	0%	0%
Utrechtse evenementen & lezingen op filosofisch gebied		92%	8%	0%
Historica filosofica		60%	35%	5%
Citaten / aforismen		90%	5%	5%
Bespreking / samenvatting / vertaling van verschenen stukken		65%	20%	15%
Mededelingen van de administratie		63%	33%	4%
Provocerende vraagstukken of stellingen		96%	4%	0%
Interviews met studenten of docenten		68%	26%	6%
Verjaardagen		52%	48%	0%

MEDEDELINGEN

Sluiting onderwijsadministratie tussen Kerst en Oud&Nieuw:
De onderwijsadministratie is van 27 t/m 31 december gesloten.

CONCEPT TENTAMENROOSTER WIJSBEGEERTE BLOK 2:

Periode 20 t/m 24 december 1999 (laatst gewijzigd: 18 november 1999) Herkansingen blok 1: 3 t/m 7 januari 1999

datum	tijd	vak	code	plaats
Ma. 20 december	9-12 uur	Inl. Inleiding tot de wijsbegeerte van de Middeleeuwen	99wvg102	CGZ: E16
	14-17 uur	Natuurfilosofie I	99wvg311	n.n.b.
Di. 15 december	9-12 uur	Logica II	99wvt201	n.n.b.
	19-22 uur	Inleiding tot de wijsbegeerte van de Middeleeuwen	99wdt102	Educ: beta
Wo. 22 december	14-17 uur	Typentheorie	99wvt308	CGZ: E146
Do. 23 december	9-12 uur	Inleiding Wijsgerige Ethiek	99wvp103	n.n.b.
	9-12 uur	Voortgezette Taalfilosofie	99wvt202	n.n.b.
	19-22 uur	Voortgezette Taalfilosofie	99wdt202	n.n.b.
Herkansingen				
Ma. 3 januari				
Di. 4 januari	9-12 uur	Modale Logica en Kennisrepresentatie	99wvt304	n.n.b.
			99wvt203	n.n.b.
	14-17 uur	Filosofie van de Cognitiewetenschappen	99wdg101/	n.n.b.
	19-22 uur	Inleiding Oudheid	wvg101	
Wo. 5 januari	9-12 uur	Voortgezette Ethiek	99wvp202	n.n.b.
	14-17 uur	Formele Talen en Resolutie	99wvt310	n.n.b.
Do 6 januari				
Vr 7 januari	9-12 uur	Logica I	99wvt101	n.n.b.

*Inschrijven voor de herkansingen in de periode 3 t/m 7 januari 2000
kan tot uiterlijk vr 17 december bij de onderwijsadministratie!!*

Educ: Educatorium, Leuvenlaan 19
BG: Bestuursgebouw

CGZ: Centrum Gebouw Zuid, Heidelberglaan 1
Unnik: Van Unnikgebouw, Heidelberglaan 2

SYMPOSLA

FILOSOFIE OOST-WEST

Het is maandag vier oktober... Studium Generale is begonnen... Om kwart voor acht liep ik het academiegebouw binnen om de lezing te gaan volgen over het Boeddhisme. Ik was meteen onder de indruk van het gebouw, het is werkelijk prachtig, en zelfs als de lezing niet interessant zou zijn, dan zou die avond toch nog geslaagd zijn omdat je eindeloos kan blijven kijken naar schilderijen en wandkleden.

Door W. P. Kruijswijk

Vol goede moed volgde ik de bordjes naar de senaatszaal. Die zaal was al aardig vol aan het raken en natuurlijk zat B., met wie ik had afgesproken, helemaal achter in de zaal. Na menig 'Pardon' lukte het mij hem te bereiken en kon ik plaatsnemen op de door hem vrijgehouden stoel. We mochten daar maar heel even blijven, en dus ook maar heel even naar alle portretten die daar waren kijken, vanwege het hoge aantal bezoekers. Iedereen werd verzocht naar de aula te komen; daar zou dan wel genoeg ruimte zijn. Na de verhuizing bleek het allemaal net te passen. Een mooi begin van de serie Filosofie Oost-West.

In eerste instantie had ik wel wat meer jongeren verwacht en niet zoveel grijs haar te zien op deze avonden. Maar dat mocht de pret verder niet drukken. Natuurlijk ging het wel mis met de techniek: in het begin viel de microfoon om de zoveel tijd uit. Maar dat waren kinderziektes, die problemen werden vrij snel verholpen.

Zoals ik al zei ging de eerste lezing over het Boeddhisme, en daar heeft dr. H. de Wit (RU Leiden) een inleidend verhaal over gehouden. Er was natuurlijk maar kort tijd (een uur) dus erg veel kon er niet behandeld worden. De vier lezingen bleven dan ook een inleiding in het betreffende onderwerp.

Na de pauze, in het tweede uur, konden er vragen gesteld worden aan de spreker en was er mogelijkheid tot discussie.

Wat mij opviel, en dat vond ik toch erg jammer, was dat sommige mensen niet echt een vraag stelden maar eigenlijk een heel verhaal aan het vertellen waren om duidelijk te maken hoe goed ze het wel niet snaptten. Het mooiste voorbeeld daarvan was dat een man een paar minuten aan het woord was om duidelijk te maken dat hij het niet met de spreker eens was. Hij haalde er een heel stuk geschiedenis bij, maar uiteindelijk bleek dat hij een bepaalde term verkeerd had gelezen en dat zijn verhaal dus eigenlijk nergens over ging.

Naast Boeddhisme werden (op andere data, red.) nog drie andere onderwerpen besproken: het Hindoeïsme in India (Spreker: D. Tiemersma van de Erasmus Universiteit, Rotterdam), de Islam in de Arabische wereld (mevr. prof. dr. R. Kruk uit Leiden) en 'Het taoïsme: centrum en periferie van de Chinese cultuur' (dr J. de Meyer uit Leiden).

Als afsluiting van de cyclus was er nog een symposium waar werd besproken waarom er aan de universiteit Utrecht geen oosterse filosofie gegeven werd. Daarbij werden de nodige voor- en tegenargumenten heen en weer geslingerd. Helaas niet met het gevolg dat wij hier nu oosterse filosofie krijgen, daarvoor moeten we nog steeds naar Leiden. ¶

PSYCHOANALYSE EN FILOSOFIE

Als nieuwsgierige eerstejaars heb ik een symposium bezocht over psychoanalyse en filosofie. Het werd georganiseerd door een Nederlands-Vlaamse stichting van psychoanalisten. Elk jaar organiseren zij een symposium over psychoanalyse en een ander gebied van de cultuur. Het belooft dus een dag te worden met veel psychoanalyse.

Door K. Marx

Het symposium werd gehouden in de Raadszaal van de rechtenfaculteit in de binnenstad. Bij binnenkomst zonk de moed me in de schoenen. Er waren niet erg veel mensen, maar ze zagen er wel erg specialistisch uit, met veel grijze haren en pakken. Bovendien stond de zaal vol met microfoontjes, wat deed vermoeden dat er een discussie verwacht werd. Al met al voelde ik me om te beginnen niet erg gemakkelijk.

Gelukkig kwam daar vrij snel verandering in. De microfoons dienden alleen als decoratie dus ik kon volstaan met naar de sprekers te luisteren.

De eerste twee lezingen waren zeer goed te volgen. Ze behandelden de relatie tussen psychoanalyse en filosofie vanuit de geschiedenis van het denken in het algemeen en deden dat zeer overzichtelijk en duidelijk.

Na deze lezingen volgde een lunch, die na twee uur concentratie best welkom was. Na de lunch volgde een zeer ingewikkelde lezing, waarin steeds maar verwezen werd naar een moderne psychoanalyticus, die mij onbekend was. Hierdoor werd het verhaal voor mij in ieder geval vrijwel niet te volgen. Dat was jammer, want ik vermoed dat het wel interessant was. Gelukkig was de volgende lezing weer wel te volgen, zodat mijn belangstelling weer gewekt was.

Na een koffiepauze zou er nog een lezing zijn en dan een forumdiscussie. Ik overwoog weg te gaan, omdat het een beetje uit begon te lopen en ik me ondertussen redelijk sufgevoeld voelde. Bovendien zag ik die discussie ook niet zo zitten. Ik ben uiteindelijk toch gebleven vanwege die laatste lezing. De spreker was hoogleraar filosofie en schrijfster en zou het gaan hebben over Freuds visie op filosofie. Ik ben blij dat ik gebleven ben, want de lezing was eigenlijk de helderste en boeiendste van de hele dag.

De inhoud was goed te begrijpen. De relatie tussen de psychoanalyse en de filosofie werd vooral historisch belicht. Hierbij was er veel aandacht voor de filosofie in de ontstaansperiode van de psychoanalyse en de vraag of psychoanalyse niet uit een zelfde kijk op de wereld voortkomt als filosofie.

Verder kwam de huidige relatie tussen filosofie en psychoanalyse aan de orde. Hierbij concludeerde een spreker dat de filosofie de psychoanalyse misschien weer nieuw leven in zou kunnen blazen. De filosofie zou als theoretische wetenschap op haar beurt baat kunnen hebben bij de praktijkgerichtheid van de psychoanalyse.

Alles bij elkaar was het een redelijk interessant dagje, het gesmijt met specialistische termen viel me mee en ik had me voor niets ongemakkelijk gevoeld. ¶

FILOSOFISCHE CAFÉS

Hofmans vertellingen Iedere eerste donderdag van de maand - Utrecht

Filosofisch café met een interview, een column, een debat over actuele thema's en muziek.

Aanvang: 20.00 uur. Toegang gratis. Plaats: Hofman Café, Janskerkhof 17 a. Info: 31-(0)30-2315882, email: cvsimon@hetnet.nl

Felix & Sofie Iedere tweede dinsdag van de maand - Amsterdam

Felix & Sofie is een initiatief van de *Stichting 'An Sich'* en *Felix Meritis* en wordt inhoudelijk en financieel ondersteund door de Afdeling filosofie van de Universiteit van Amsterdam, de Faculteit der Wijsbegeerte van de Vrije Universiteit en Filosofie Magazine. Aanvang 20.00 uur Plaats: Felix Meritis, Keizersgracht 324 Amsterdam. Info: 020-5353272.

LEZINGEN EN CONGRESSEN

1 dec. Wonen - Utrecht

Is de scheiding tussen privé en openbaar nog wenselijk? Een debat in samenwerking met Architectencafé Utrecht.

Aanvang: 20.00 uur. Kosten: fl.5,-/3,50 / BEF.100/70 Plaats: Hamburgerstraat 9.

Info: Debatcentrum Tumult, 31-(0)30-2332430, tumult@knoware.nl, www.tref.nl/utrecht/tumult

6 dec. Goethe - Amsterdam

Peter Merseburger leest voor uit 'Mythos Weimar' en discussieert met M. van Amerongen over de cultuurgeschiedenis van Weimar.

Aanvang: 20.00 uur. Gratis toegang. Vooraf reserveren.

Info: Goethe Instituut, Herengracht 470, 31-(0)20-6230421, cultuurprog@goethe.nl, www.goethe.de/amsterdam

7 dec. Van Kant tot Madonna - Maastricht

Cultuursocioloog Rudi Laermans over smaak in historisch perspectief. Kants esthetica en de classistische smaakopvatting.

Aanvang: 20.00 uur. Toegang gratis. Plaats: Colledgezaal Nieuwenhof, Zwingelput 4, Maastricht.

Info: Studium Generale, Universiteit Maastricht, 31-(0)43-3883545, <http://www.unimaas.nl/-generale/>

7 dec. Boom essay-lezing - Amsterdam

S. Sanders gaat in discussie met H. Achterhuis over diens recent verschenen essay *Politiek van goede bedoelingen*. Het gesprek wordt geleid door P. Hilhorst.

Aanvang: 20.30 uur. Kosten: fl.15,-/fl. 10,-/ BEF.300/ BEF.200 Plaats: De Balie, Kleine Gartmanplantsoen 10.

Info: 31-(0)20-5535100

18 dec. Fenomenologie en wiskunde - Utrecht

Ter gelegenheid van de promotie van M. van Atten op 17 december (Academiegebouw 10.30 uur) organiseert Zeno een symposium over fenomenologie en wiskunde. K. Schuhmann (Universiteit Utrecht) spreekt over Stumpf and Bolzano: *the background of Husserl's logic*. R. Tieszen (San Jose State University) over *Phenomenology and aspects of constructive mathematics*; M. van Atten (Universiteit Utrecht) over *Phenomenology of choice sequences*; D. Lohmar (Husserl-Archiv zu Koeln) over *Probleme einer phaenomenologischen Begrueundung der Prinzipien der Logik*.

Tijd: 10.00 - 16.00 uur. Toegang gratis. Plaats: Sweelinckzaal, Drift 21, Utrecht. Info: atten@phil.uu.nl, 31-(0)-30-2531831

20 & 21 jan. Duits Idealisme - Nijmegen

Conferentie met de titel '*Filosofie en religie in het Duits Idealisme*'. Sprekers: prof.dr. W. Jaeschke (Universiteit Bochum, directeur van het Hegel-Archiv) en prof.dr. S. Houlgate (Universiteit Warwick). Conferentietalen zijn Engels, Duits en Nederlands.

Plaats: Katholieke Universiteit Nijmegen.

Info: Dr. Ernst-Otto Onnasch, Centrum voor Duits Idealisme cdi@phil.kun.nl, 00-31-(0)20-6254710.

VAN DE VOORZITTER

Beste student,

Het verschijnen van het eerste nummer van het FUF/Faculteitsblad leek ons een goede gelegenheid om het nieuwe bestuur voor te stellen aan diegenen die niet aanwezig waren op de ALV annex bestuurswissel op 12 oktober jongstleden, alwaar de volgende personen als nieuwe bestuursleden werden geïnstalleerd:

DB	Maarten van Houte	(voorzitter)	030	2719573	
DB	Carlo Ierna	(secretaris)	030	2510625	
DB	Judith van Raalten	(penningmeester)	030	2964668	
	Koen van Gilst	(lid intern)	030	2546077	
	Hendrik Asper	(lid extern)	030	2317443	
	Freek Harms		030	2800527	06 25077995
	Gijs Stein		030	2930912	
	Niels Nijsingh		030	2431368	

Het nieuwe bestuur is van plan ook dit jaar weer veel interessante en gezellige activiteiten te organiseren voor de leden, zoals een studiereis, een symposium en natuurlijk ook feesten en borrels. Op de andere pagina staat een overzicht van de verschillende FUF-commissies, die alle activiteiten organiseren. Als je vragen hebt over commissies of zelf ook actief wilt worden binnen de FUF, kun je daar altijd de commissievoorzitter over aanspreken of opbellen.

Namens het FUF-bestuur wens ik je een gezellig en succesvol studiejaar.

Hartelijke groet,

Maarten van Houte, Voorzitter FUF

WILLEM'S WORLD

DRAMATIS PERSONAE:

<i>"De Filosoof" - Redactie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Carlo	Ierna	030	2510625
Lid	Claartje	Sijl, van	030	2881682
Lid	Wilco	Kruijswijk	033	4728732
Lid	Anneke	Weeda-Vis	030	6994416
Lid	Daphne	Nagel, v/d	030	6953621
Lid	Kari	Marx	035	6834822

<i>Feestcommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Freek	Harms	030	2800527 06 25077995

<i>Activiteitencommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Koen	Gilst, van	030	2546077
Lid	Michiel	Elk, van	0172	492021
Lid	Claire	Bisscheroux	043	3646692

<i>Symposium & Lezingencommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Niels	Nijsingh	030	2431368
Lid	Ivan	Lukic		06 28833607
Lid	Martijn	Haasnoot	030	2930907
Lid	Dennis	Water, v/d	033	4653032

<i>Introductiecommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Freek	Harms	030	2800527 06 25077995

<i>Reiscommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Gijs	Stein	030	2930912
Lid	Judith	Raalten, van	030	2964668
Lid	Jochem	Kragten		06 28438688
Lid	Michiel	Elk, van	0172	492021
Lid	Claire	Bisscheroux	043	3646692
Lid	Jeroen	Vink	078	6319333

<i>Lustrumcommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Jan Hein	Hoogstad	030	2510308 06 24661677
Lid	Koen	Gilst, van	030	2546077
Lid	Judith	Raalten, van	030	2964668
Lid	Ivan	Lukic		06 28833607
Lid	Hendrik	Asper	030	2317443

<i>Sponsorcommissie</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Achternaam</i>	<i>Telefoon</i>	
Voorzitter	Hendrik	Asper	030	2317443
Lid	Koen	Gilst, van	030	2546077

MEDEDELING VAN DE FUF STUDIEDAG VOOR EERSTEJAARS

Op 14 december 1999 zal er door de mentoren een studiedag worden georganiseerd. Deze is bedoeld voor alle eerstejaars en niet alleen voor de mentorkindjes. Er zal aandacht worden besteed aan zowel Inleiding tot de wijsbegeerte van de Middeleeuwen als aan Inleiding Wijsgerige Ethiek. Aansluitend is iedereen uitgenodigd om bij Mr. Jacks gezellig een pizza te komen eten op kosten van de faculteit! Nadere informatie over de precieze invulling van de studiedag volgt nog. ¶

PHILOSOPHYSICA

In ons nieuwe faculteitsblad willen we artikelen uit ons vakgebied signaleren. Het eerste artikel wil een aansluiting zijn bij het propedeusevak Inleiding Oudheid. Allerlei theorieën over het zijn, de materie, causaliteit passeren tijdens het college de revue. Oude koek. Of toch niet?

In het blad Motief, tijdschrift van de Antroposofische Vereniging in Nederland, wordt in het oktobernummer ruim aandacht besteed aan Goethe in het kader van het herdenkingsjaar.

Is Goethe nog actueel? We nemen de insteek in het artikel "Goethe en de quantumtheorie" van de hand van Han de Vries, mathematisch-statistisch medewerker aan de Universiteit Utrecht, afdeling Ethologie en Socio-oecologie. Een samenvatting.

Door A. Weeda - Vis

Inleiding

Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) was niet alleen dichter, maar ook natuurwetenschapper. Zijn wetenschappelijke aanpak kan gekarakteriseerd worden als een fenomenologie van de natuur (zie: H. Bortoft, *The Wholeness of Nature. Goethe's Way of Science*, 1996). Als een belangrijk kentheoretisch principe formuleerde Goethe: "Man suche nur nichts hinter der Phänomene; sie selbst sind die Lehre". Het artikel spitst zich toe op de vraag of dit kentheoretisch principe een vereiste is voor een tegenspraakvrije formulering van de quantumtheorie.

Jos Verhulst, doctor in de quantumchemie, stelt in 1994 (in zijn boek *Der Glanz von Kopenhagen*) dat Niels Bohr en Werner Heisenberg in hun uitspraken over de wijze waarop ze tot een tegenspraakvrije formulering van de quantummechanica zijn gekomen, laten zien dat Goethes kentheoretisch principe hiervoor een vereiste was.

Dit is zeer verrassend, want Heisenberg schreef: "De voorstelling van de objectieve realiteit van het elementaire deeltje is dus op merkwaardige wijze vervaagd; niet in een nevel van een of andere nieuwe, onduidelijke of nog onbegrepen voorstelling van de werkelijkheid, maar in de doorzichtige klaarheid van de wiskunde". In de uiteenzetting over aanschouwelijkheid die dan volgt, worden begrippen als abstractie, universeel begrip, 'oerfenomeen', de grenzen aan de zintuigelijke waarneming e.d. opgevoerd.

Heisenberg zegt dan over Goethe, dat hij niet verder wilde gaan dan de zintuigelijke waarneming, het volgende hogere niveau van abstractie wilde hij liever vermijden. De ruimte van het constructieve denken lost de zintuigelijke ervaring af, een ruimte die voor Goethe niet aantrekkelijk was.

Daarmee lijken de quantumtheorie en Goethes fenomenologie elkaar uit te sluiten. Hoe is Jos Verhulst dan toch tot zijn uitspraak gekomen? Dat is de vraag die Han de Vries in dit artikel heeft proberen te beantwoorden, zich daarbij vooral basierend op uitspraken van Heisenberg en Bohr.

Het ondeelbare deeltje

Hoe ver kun je doorgaan met delen? Wat houdt je dan over? Houd je nog wel wat over? Wat is het laatst deelbare deeltje? Dit zijn vragen die al sinds de oude Grieken de fysici bezighouden; en die in de 20e eeuw geleid hebben tot de ontwikkeling van de quantumtheorie, waarbij zeer raadselachtige en haast

onbegrijpelijke verschijnselen zijn ontdekt.

In de daaropvolgende beschrijving van een aantal twee-spleten-experimenten met o.a. fotonen en elektronen, treedt deze raadselachtigheid van quantumfenomenen duidelijk aan het licht. Han de Vries geeft aan dat "de (bijna-) onbegrijpelijkheid komt doordat het een gebied van verschijnselen betreft dat zo volkomen anders is dan de alledaagse werkelijkheid waarin we verkeren, dat het de grootste moeite kost om begrippen en woorden te vinden die recht doen aan deze quantumfenomenen.

De consequenties van de quantumtheorie zijn dan ook zeer bijzonder en behelzen in feite een verwerping van het klassieke materialistische wereldbeeld waarin alles door middel van deterministische, causaal - mechanistische modellen verklaard kan worden. Evenwel, om überhaupt over de experimenten en meetresultaten waarop de quantummechanica berust te kunnen spreken, hebben we wel de taal nodig die we gebruiken in onze alledaagse, macroscopische, 'klassieke' wereld".

Enkele consequenties

Een eerste conclusie uit de beschreven en andere quantummechanische experimenten is de onhoudbaarheid van het materialisme als zijnsleer. Deze stelt dat de wereld is opgebouwd uit zelfstandig bestaande materiële deeltjes. Heisenberg formuleert (1955): "De ontologie van het materialisme berustte op de illusie dat het soort van bestaan, de directe 'actualiteit' van de wereld om ons heen, geëxtrapoleerd kan worden naar het gebied van het atoom. Deze extrapolatie is evenwel onmogelijk". En: "Mijns inziens heeft de moderne fysica definitief in het voordeel van Plato beslist. Want de kleinste deeltjes van de materie zijn inderdaad geen fysische objecten in de gewone zin van het woord, het zijn vormen, structuren, of - in de geest van Plato - ideeën waar men slechts in wiskundige taal over spreken kan".

Een tweede consequentie van de quantumtheorie is, dat in de plaats van dit materialisme, waar de wereld opgebouwd wordt gedacht uit individuele (dit is: ondeelbare) deeltjes, de werkelijkheid slechts opgevat kan worden als een verzameling van individuele fenomenen. De proefopstelling inclusief het apparaat dat gebruikt wordt om de waarneembare resultaten aan af te lezen, blijkt een essentieel onderdeel uit te maken van het fenomeen zelf. Een fenomeen mag dan ook niet als een los van de waarnemingsopstelling op zich bestaand iets opgevat worden. Doet men dit wel dan raakt men verstrikt in dubbelzinnigheden. Het is vooral Niels Bohr geweest die deze 'individualiteit' van quantumverschijnselen heeft benadrukt. Willen we geen hypothetische voorstellingen verzinnen van quantumobjecten en zonder tegenstrijdigheden kunnen praten over de resultaten van quantumexperimenten dan zijn we genoodzaakt halt te houden bij de waarneembare fenomenen en de wetmatigheden die we in deze fenomenen kunnen ontdekken.

Een derde conclusie is dat slechts de kans waarmee een bepaalde waarneembare gebeurtenis kan plaatsvinden, voorspeld kan worden. Deze conclusie betekent een omverwerping van het deterministische, causaal-mechanistische wereldbeeld.

In de woorden van Werner Heisenberg: *"In de scherpe formulering van de causale wet: 'Als we het heden kennen, kunnen we de toekomst berekenen,' is niet de conclusie fout maar de premisse. We kunnen het heden principieel niet tot in alle bepalende onderdelen precies leren kennen. Omdat deze nauwkeurigheidsgrens een noodzakelijke voorwaarde is van de quantummechanica, en omdat daarnaast de quantummechanica experimenteel als vaststaand beschouwd mag worden, schijnt door de nieuwere ontwikkeling van de atoomfysica de ongeldigheid of in ieder geval de ongegrondheid van de causale wet definitief te zijn vastgesteld"*.

Vierde conclusie: Er is geen wezenlijk verschil tussen de zogenaamde primaire kwaliteiten (plaats, grootte, gewicht, snelheid) en de zogenaamde secundaire kwaliteiten (kleur, geur, geluid enz.).

Heisenberg: *"Voor het atoom van de moderne fysica zijn alle kwaliteiten afgeleid, rechtstreeks komen het atoom totaal geen materiële eigenschappen toe; dit wil dus zeggen dat elk soort van beeld dat onze voorstelling van het atoom zou willen ontwerpen eo ipso foutief is. Een direct begrip 'uit de eerste hand' is voor de wereld van de atomen – bijna zou ik zeggen: per definitie – onmogelijk. Deze ontwikkeling schijnt ons in elk opzicht consequent; in de eerste plaats wordt hierdoor het evenwicht hersteld tussen de verschillende eigenschappen van de materie dat in de vroegere atoomleer verloren was gegaan: de meetkundige eigenschappen zijn niet bevoorrecht boven de andere. Zoals Bohr naar voren heeft gebracht, is het niet juist meer om te beweren: de kwaliteiten van lichamen zijn terug te voeren op de meetkunde van de atomen. Integendeel: kennis van de kleur van een lichaam wordt pas mogelijk gemaakt door af te zien van kennis van de atoom- en elektronbewegingen"*.

Fenomenale werkelijkheid

We hebben gezien dat het nodig is halt te houden bij de waarneembare fenomenen en niet achter deze fenomenen een wereld van aan de zintuiglijk waarneembare wereld ontleende voorstellingen te poneren. Dit principe is precies Goethe's kentheoretische stelling: *"Man suche nur nichts hinter der Phänomene; sie selbst sind die Lehre"*. Niels Bohr heeft met succes dit principe verdedigd tegenover de opvatting van vooral Albert Einstein, zo laat Verhulst in zijn boek zien. Einstein stelde dat er een objectieve werkelijkheid is los van de fenomenen.

We laten Han de Vries aan het woord in zijn afrondende conclusie.

Het quantumfysische onderzoek is gebaseerd op de analytische methode, op een steeds verder opsplitsen in bestanddelen en op een voortdurend willen weten wat de structuur is van deze bestanddelen en van de bestanddelen van deze bestanddelen.

Men wilde zo lang mogelijk vasthouden aan het eeuwenlang gehuldigde principe dat de ultieme werkelijkheid achter de zintuiglijk waarneembare werkelijkheid opgebouwd is uit atomen of nog kleinere deeltjes zoals electronen, protonen, enz. Uiteindelijk waren het evenwel de resultaten van het atoomfysisch onderzoek zelf die de ongeldigheid van dit uitgangspunt aantoonde. Men was aangeland bij een punt waar,

zo zou je kunnen zeggen, de fenomenen zélf duidelijk maakten dat er geen werkelijkheid 'an sich' achter hen verscholen kan zijn.

Heisenberg zegt in zijn zeer boeiende voordracht Het natuurbeeld van de huidige fysica: *"De atoomfysicus heeft moeten accepteren dat zijn wetenschap slechts een schakel is in de eindeloze discussie tussen mens en natuur, dat hij niet zomaar van de natuur 'an sich' kan spreken. De natuurwetenschap is ondenkbaar zonder de mens en wij moeten ons er altijd van bewust blijven dat, zoals Bohr het uitgedrukt heeft, wij niet slechts toeschouwers, maar ook medespelers zijn op het toneel van het leven"*.

Doordat men wilde weten wat de bouwstenen van de materie, de atomen, elektronen, enzovoort, nu werkelijk zijn, kwam men tot het inzicht dat de kwaliteiten van de actuele fenomenale werkelijkheid, en dan niet alleen de secundaire zoals kleur, geur en smaak, maar ook de primaire zoals beweging, plaats, snelheid en gewicht, niet overgedragen mogen worden op quantumobjecten. Zelfs de term object is hier eigenlijk al niet meer op zijn plaats, want suggereert nog teveel dat er een quantumwereld zou zijn vol objecten die vergelijkbaar zijn met de objecten uit onze alledaagse wereld, zoals vork, tafel, stoel, enzovoort.

Van de secundaire kwaliteiten vindt men al eeuwenlang dat deze niet aan atomen konden worden toegeschreven. Deze kwaliteiten werden daarom altijd als minder werkelijk beschouwd dan de primaire. Democritus zei reeds: *"Een ding heeft slechts schijnbaar een kleur; het is slechts schijnbaar zoet of bitter. Slechts atomen en lege ruimte hebben een werkelijk bestaan"*.

De quantumtheorie laat evenwel zien, dat wat dit betreft, er geen wezenlijk onderscheid is tussen primaire en secundaire kwaliteiten. Je kunt dus óf zeggen: primaire en secundaire kwaliteiten zijn beide illusionair en zijn slechts de oppervlakkige weergave van een nog dieper verscholen werkelijkheid hierachter. Of je kunt zeggen: primaire en secundaire kwaliteiten zijn beide even werkelijk.

Preciezer geformuleerd: in de fenomenen waarin deze kwaliteiten waarneembaar zijn en de hierbij passende begrippen, die we ons gevormd hebben om deze fenomenen en hun wetmatigheden te kunnen begrijpen, is de hele werkelijkheid vervat.

Met dank aan Han de Vries, die de publikatie van de verkorte versie van zijn artikel zo welwillend toestond. ¶

MIJN ANGSTIGE ERVARINGEN

Als alles volgens planning gaat, ben ik in augustus tweeduizend afgestudeerd. Misschien ga ik daarop aansluitend de 'twaalfmaands' doen van het IVLOS. Dit is de fulltime postdoctorale lerarenopleiding filosofie. (Het is nu ook mogelijk om in het derde jaar hier al mee te beginnen. De lerarenopleiding is dan geïntegreerd in de studie filosofie en heet de 'educatieve variant'.)

Door R. den Dikken

Maar zover is het nog niet. Ik ben eerst even aan het 'snuffelen' aan het onderwijsgeven. In studiegidstermen heet dit de 'oriëntatiecursus educatieve praktijk'. Ik kreeg een map met allerlei wetenswaardigheden over het geven van een presentatie en de ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs.

De eerste bijeenkomst was al meteen raak. Ik moest een gedichtje voordragen voor een groepje van drie personen. Gelukkig mochten er alleen positieve dingen genoemd worden. De tweede bijeenkomst meteen maar weer voor de leeuwen. Eigenlijk waren die leeuwen best aardig en ze verslonden mij helemaal niet. Weleens eerder gehoord.

Heb je wel eens video-opnamen van jezelf bekeken? Ik ben me lam geschrokken. Meteen een week depressief geweest.

Telefoon niet opgenomen enzo. Nee, grapje.

Ik ben alleen wel naar de kapper gegaan. Daardoor heb ik me een nieuwe identiteit aangemeten en mijn frustratie verwerkt. Ik was niet meer diegene die op die video te zien was, ik zag er namelijk anders uit!

De volgende presentatie is ook op de videoband opgenomen en gelukkig was ik daar een stuk rustiger doordat ik er bij ben gaan zitten (en m'n haar goed zat). Ik heb de groep een ethisch dilemma voorgelegd en aan de hand van gerichte vragen aan de groep een analyse van dit dilemma gemaakt.

EIGENLIJK

WAREN DIE LEEUWEN

BEST AARDIG

EN ZE VERSLONDEN MIJ

HELEMAAL NIET.

Maar dit was allemaal slechts een oefening. Het echte werk moet nog gaan beginnen. Lesgeven aan een vijfde klas, gymnasiumleerlingen. De eerste keer mogen we het met z'n tweeën doen. Daarna ook één of twee uur alleen.

We lopen stage bij een geschiedenisdocent, die aan de vijfde een half jaar 'geschiedenis van de filosofie' geeft. Deze docent is een rasverteller en de leerlingen vinden het leuk om van hem les te krijgen. Het is nog maar afwachten wat ze van ons zullen vinden. Gelukkig is de docent er bij als wij les gaan geven. Krijgen we in ieder geval geen rotte tomaten naar ons hoofd... hoop ik. ¶

HALVERWEGE HEMEL EN AARDE

Het was koud buiten, regenachtig.

De herfst was weer begonnen en ik kruip diep weg in mijn warme bed. Mijn televisie was kapot, dus werd het weer eens tijd voor een goed boek.

Vol goede moed begon ik aan "De ontdekking van de hemel" van Harry Mullisch, 800 pagina's dik, maar mij van harte aanbevolen door diverse kenners (mijn vriend en zijn ouders).

Door D. van der Nagel

Het verhaal begint meteen in de hemel, waar een cherubijn verslag uitbrengt aan een hogere functionaris over een opdracht. Deze opdracht behelsde een ingrijpen op Aarde, waarvoor een compleet rekenministerie aan de slag is geweest.

De bedoeling was namelijk dat er een speciale persoon geboren moest worden, die een bijzondere taak op zich kon nemen. Welke opdracht precies, daar werd nogal vaag over gedaan, maar het was belangrijk en moest voor het millenium volbracht zijn...

De cherubijn brengt zeer nauwkeurig verslag uit over wat er zich op Aarde zoal heeft afgespeeld. Hij vertelt hoe de grootouders van het Kind voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog bij elkaar werden gebracht door kleine ingrepen en ingevingen van Bovenaf, zodat de ouders de juiste genen zouden bezitten.

Dan begint het verhaal over de vriendschap tussen Onno en Max, de beoogde vader van het Kind en hun toevallige (?) ontmoeting met Ada, de beoogde moeder. Max, de eeuwige charmeur, (het zijn tenslotte de jaren '60) weet Ada te versieren, en dan denk je dat het voor elkaar is.

Maar dan gaan ze uit elkaar en krijgt Ada wat met Onno en raakt zwanger. Tijdens een nachtelijke rit van Drente naar Leiden valt er een boom op de auto en Ada raakt in een coma, die maandenlang duurt. De baby kan gewoon geboren worden en wordt nu verzorgd door Ada's moeder en Max, die in het geheim een verhouding met elkaar hebben gekregen.

Dit zijn globaal de verwickelingen tot de helft van het boek. Verder heb ik nog niet gelezen. Tot zover doen de gebeurtenissen een beetje aan als een soap, maar dan beter geschreven vol kleine verwijzingen en uitspraken en vragen die tot denken aanzetten.

In deze soap heeft elke gebeurtenis een reden en verwijst naar zowel toekomst als verleden. De personages hebben elk hun eigen (on)hebbelijkheden, zorgen en motieven.

Ik ben benieuwd wat er verder gaat gebeuren. Het kind lijkt op Ada, niet op Onno...

De kans dat Ada na zoveel maanden coma nog weer wakker wordt, is gering.

Het kind zal veilig opgroeien bij zijn grootmoeder, maar zal zich ongetwijfeld dingen gaan afvragen.

En daarbij komt die geheimzinnige opdracht die van bovenaf komt.

Gaat hij de wereld redden van een atoomramp of de mensen een nieuw soort geloof verkondigen, dat meer overeenkomt met de werkelijkheid in de hemel?

Ik zal het lezen, en raad ieder ander aan dat ook te doen. ¶

DE GEBROEDERS

Dostojevski werd wakker toen de eerste zonnestraal door het raam zijn kamer binnenkwam. Het was tegen vijven, het moment waarop het de ware filosoof betaamt op te staan. Hij ging de trap af naar beneden en dacht bij zichzelf dat hij eerst maar eens op zoek zou gaan naar wat eten.

Door R. den Dikken

In de keuken had Tolstoj nog wat eten laten staan en dat was met een grote mate van waarschijnlijkheid nog vers. Want Tolstoj was een filosoof van het andere soort, hij ging pas tegen vijven slapen. Zo kon het gebeuren dat Dostojevski en Tolstoj elkaar maar een beperkt gedeelte van de dag zagen.

Over het algemeen bekommerde Dostojevski zich niet om aardse zaken. Hij dacht liever na. Heel af en toe wisselde hij van denkbeeld en vond dan dat hij wat moest eten. Dit was echter maar voor even, want zodra hij gegeten had, stapte hij weer over naar zijn oude opvatting. Dat hij af en toe van zijn opvatting moest afstappen, beschouwde Dostojevski als een zwakte in zijn systeem. Maar hij zou nooit zover afdalen dat hij ook nog ging koken. Het koken moest beschouwd worden als een verering van de materie en dat voer Dostojevski toch echt te ver.

Het ultieme voor Dostojevski bestond daarin, languit op de bank te gaan liggen en te gaan mijmeren. Af en toe ging het mijmeren over in slapen en andersom. Zo verkende Dostojevski de gren-

zen tussen werkelijkheid en wat niet meer werkelijkheid is. Daaruit bestond zijn heilige opdracht.

Tolstoj daarentegen dacht niet na en at voortdurend. Zijn leven was gewijd aan eten. Eigenlijk was hij vrijwel de hele dag aan het koken of aan het verorberen van een maaltijd. De enige zwakte in zijn systeem was dat hij af en toe stopte met eten of met koken om te voorkomen dat hij uit elkaar zou knappen. Hij moest dan languit op de bank gaan liggen en zijn vrome plicht verzaken. Maar zodra hij weer van zijn zwakte bekomen was en tot de werkelijkheid terugkeerde wijdde hij zich met nog meer devotie aan zijn taak. Geen hogere werkelijkheid dan deze werkelijkheid. Zijn heilige opdracht bestond erin te koken tot de materie de pan uit rees.

‘Weet je wat ik me weleens afvraag?’ vroeg Dostojevski zich op een dag eens af. ‘Waarom vraag je je wat af?’ zei Tolstoj. Dostojevski ging plotseling rechtop zitten en keek Tolstoj aan: ‘Ja! Precies dat!’ verbaasd als hij was over het feit dat Tolstoj geraden had wat hij zich afvroeg. ‘Maar waarom dan?’ wilde Tolstoj nu toch echt weten. ‘Waarom wat?’ Dostojevski was even vergeten waar het ook al weer over ging. ‘Waarom vraag je je af waarom je je wat afvraagt?’ herhaalde Tolstoj. ‘Ja, waarom eigenlijk?’ dacht Dostojevski bij zichzelf. Hij strekte zich maar weer eens behaaglijk op de bank uit om zich aan deze vraag te wijden en liet zijn mijmeren vergezeld gaan van een genoeglijk spinnen... ¶

2000 EN NOG WAT

Deze maand is de laatste maand van het millenium. Voor velen een aanleiding om terug te blikken op de hoogtepunten en dieptepunten van deze eeuw. En voor hoop in het volgende millenium.

Nu ben ik er zelf zo eentje die er liever nuchter onder blijft. Bij een verjaardag word je eigenlijk ook maar een dag ouder. Sterker nog: je wordt per minuut ouder, niet per dag. Eigenlijk per seconde. Volgens Zeno zou je zelfs helemaal niet ouder worden en dat vind ik wel gunstig.

Door D. van der Nagel

Zo geldt het eigenlijk ook voor het millenium. Allereerst weten we allemaal natuurlijk best dat het nieuwe millenium pas in 2001 begint. We beginnen tenslotte ook pas te tellen bij 1, niet bij 0. Maar het getal verandert over een paar weken natuurlijk meer dan over ruim een jaar. Dat maakt toch meer indruk... Men maakt zich er dan ook meer zorgen over dat de wereld ver gaat in 2000 dan in 2001, wat toch het echte nieuwe millenium is.

Toch kan ik me hier wel wat bij voorstellen. Hier in Nederland hebben we niet zo gek veel te vrezen van de cijferwisseling. Het milleniumplatform heeft alle belangrijke problemen met computersoftware in kaart gebracht en opgelost. Wij zijn zeker van elektriciteit, drinkwater, medische zorg enz.

Maar hoe zit dat eigenlijk in andere landen? En dan vooral in de wat minder bevoorrechte landen, die het moeten doen met oude (door het Westen afgedankte) computers en programmatuur?

En hoe gaat dat eigenlijk in Rusland? Daar staan nog links en rechts enkele atoombommen opgesteld, om ons eigenbelang er ook nog maar even in aan te tonen... Volgens de Russen is er geen probleem en hoeven we niet te komen kijken. Om dat te bewijzen, kijken ze zelf ook niet, voor zover ik begrepen heb.

Een troost voor de doemscenario-aanhangers: Mocht het daar fout gaan, dan halen wij hier in Nederland het "millenium" niet eens. Bij de Russen is het namelijk een paar uur later en dus gaat de boel al eerder fout. (Dan komt de voorspelling van Nostradamus: 'Aan het eind van de eeuw komt het gevaar uit de lucht', o.i.d. toch nog uit.)

Maar troost jezelf: voor het einde van de wereld is er nog tijd genoeg om met elkaar af te rekenen door middel van Sinterklaasgedichtjes, en vergeving tijdens Kerstfeest. Tot volgend jaar allemaal! ¶

DISCUSSIE

"DE WETENSCHAP IS DE WELDOENSTER DER MENSHEID."

Deze uitspraak werd in de vorige eeuw gedaan door Marcelin Berthelot (1827-1907), een scheikundige. Voor hem was het vanzelfsprekend dat de wetenschap de mensheid vooruit zou helpen. In die tijd werden er belangrijke ontdekkingen gedaan, bijvoorbeeld op het gebied van de scheikunde en de biologie. Hierdoor was er ineens veel meer mogelijk om ziekten te genezen.

Door K. Marx

Tegenwoordig liggen de zaken wat ingewikkelder. De houding van de meeste mensen ten opzichte van de wetenschap is tweeslachtig. Aan de ene kant hebben we veel aan de wetenschap te danken, bijvoorbeeld goede medische voorzieningen en een hoge welvaart. Aan de andere kant levert de wetenschap problemen op, zoals kernwapens en ingewikkelde ethische vraagstukken.

Wat vind jij belangrijker bij je oordeel over de wetenschap? Moeten we de positieve effecten voor de mensheid zwaarder laten wegen of zijn de negatieve effecten onaanvaardbaar? Zijn er wetenschappen zonder negatieve bij-effecten?

Kan de wetenschap verantwoordelijk worden gehouden voor dat wat zij teweeg brengt of moet zij alleen beoordeeld worden op haar objectieve bijdrage aan de menselijke kennis? Is wetenschap wel zinvol?

Laat je door deze vragen inspireren en schrijf een samenhangend betoog van hooguit 1 A4. Email het vervolgens naar het redactie-adres of leg het in het postvakje bij de administratie. Wie weet staat jouw stuk volgende keer in *De Filosoof*! ¶

Colofon

De redactie:

Wilco Kruijswijk
Carlo Ierna
Daphne van der Nagel
Claartje van Sijl
Kari Marx
Anneke Weeda - Vis

Hoofdredactie:

Carlo Ierna

Eindredactie:

Daphne van der Nagel

Vormgeving:

Carlo Ierna

De Filosoof 0

December 1999 / Januari 2000

Kopij kan ingeleverd worden via de *De Filosoof*-Folder in *Students General* of via het postvakje bij de administratie. De deadline voor het volgende nummer is 15 januari 2000.

Uitgave van de FUF
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht

TOT SLOT DANKWOORD

Door C. Ierna

De redactie wil graag bij deze enkele mensen bedanken voor hun waardevolle adviezen, suggesties en hulp.

Thomas Dohmen en Sander Hermsen
voor assistentie met het layoutprogramma;
Rommert de Bruijn
voor assistentie met het verwerken van foto's en plaatjes;
Eva van den Broek
voor algemene constructieve kritiek;

en allen die in min of meer directe mate hebben bijgedragen aan de realisatie van dit nummer en het bestaan van *De Filosoof* in het algemeen.

